
Espen Barth Eide (Hovedindlæg)

Kjære nordiske venner.

Norden er en del av Europa. Vi er avhengige av Europa. Vi har et felles europeisk arbeidsmarked. Når det er store problemer ute i Europa, påvirker det våre land i betydelig grad. Likevel er hovedbildet at arbeids- og velferdspolitikken i de nordiske land er vellykket. Den er viktig for vår verdiskaping og velferd, som er blant de høyeste i verden.

Selv om våre land ikke er like, og selv om vi har forskjellige utfordringer, er det min mening at de nordiske arbeidslivs- og velferdsmodellene har gitt gode resultater. I et internasjonalt perspektiv er sysselsettingen høy og arbeidsledigheten relativt sett ganske lav. Produktiviteten er høy, og vår verdiskaping og velferd er blant de høyeste i verden. Vi har høy deltaking i arbeid også for kvinner og eldre. Vi har omstillingsdyktige økonomier, hvor bedrifter tør å satse og omstille seg. Vi har godt organiserte arbeidstakere, og vi har godt organiserte arbeidsgivere, som spiller sammen med aktive stater. Arbeidstakerne er med på omstillingene og er villige til å skifte arbeidsoppgaver. Dette er et resultat av samspillet mellom politikken på mange ulike områder, men arbeids- og velferdspolitikken har sammen med utdanningspolitikken og helse- og omsorgspolitikken bidratt til de gode resultatene. Det vi hos oss kaller arbeidslinja, understøtter målet om arbeid til alle, mens gode inntektssikringsordninger reduserer inntektsrisikoen for den enkelte og øker omstillingsevnen i økonomien.

De nordiske systemene er blitt til i møte med en konkurranseutsatt verden. Det er et kollektivt forsøk på å møte de omstillinger som tvinger seg på fra verden der ute. Resultatene er historisk gode, og jeg mener blant annet at

også vi i Norge bør kunne bli enda bedre til å bruke de ressursene som mange i yrkesaktiv alder har. Jeg tror at dette også gjelder de øvrige nordiske land. Tiltak som øker arbeidstilbudet og gir færre nye uføre, vil være viktige for god økonomisk styring og for å opprettholde gode velferdsordninger. Bærekraften i de nordiske modellene er rett og slett helt avhengig av at den høye arbeidsinnsatsen opprettholdes, ikke minst på grunn av den aldrende befolkningen.

I de nordiske landene har det vært gjennomført mange endringer de senere årene som har hatt som mål at flere i større grad skal ta del i arbeidslivet ut fra sine evner. Det er for tidlig å konkludere om de langsiktige effektene av disse endringene, men det er etter den norske regjeringens vurdering nødvendig å gå kritisk igjennom og vurdere den virkemiddelbruken som skal støtte opp om arbeidslinja.

Oppfølgingen av det bebudede jobbtoppmøtet i 2013 og arbeidet med en eventuell handlingsplan som oppfølging av dette møtet vil få høy prioritet også, forstår vi, under det svenske formannskapet. I forlengelsen av et initiativ tatt under vårt formannskap utvikler det påtroppende svenske formannskapet nå et nordisk prosjekt om læring i og gjennom arbeid. På norsk side tar vi også initiativ til et nordisk ekspertseminar som vi håper kan bli en bra opptakt til jobbtoppmøtet neste år. Andre aktuelle tiltak under denne overskriften omfatter kunnskapsdeling for å motvirke frafall fra utdanning, samarbeid om entreprenørskap og analyser av den nordiske velferdsmodellen på tvers av land.

Selv om den nordiske befolkningens helse er god, ser vi klart at helse er ulikt fordelt mellom ulike sosiale grupper i våre befolkninger, også i våre relativt like samfunn i Norden. I tillegg til at dette utfordrer vår følelse av rettferdighet, altså at samfunnet allerede fra fødsel og tidlig barndom har skapt ulike forutsetninger for den enkeltes helse, utfordrer sosiale helseforskjeller selve velferdsstatens bærekraft. Derfor må vi legge større vekt på tidlig innsats og forebygging. Vi må se på sammenhengen mellom helse, utdanning og arbeid. Frafall i videregående utdanning så vel som langvarig sykefravær øker risikoen for å bli ufør. Tiltak som bidrar til å redusere langtidsfraværet, er derfor viktig for å styrke arbeidslinja. Satsing

på utdanning, forebyggende helsearbeid, godt lokalt samarbeid og brobygging mellom helse-, utdannings- og arbeidsmarkedspolitikken er særlig verdifullt. Vi må samtidig erkjenne at den gode politikken med sikte på høy deltakelse i arbeidsmarkedet ikke fullt ut leverer de forventede resultatene. Vi ser at antallet nye unge uføre har økt de siste ti årene også i Norge. Det er en betydelig andel unge mennesker som ikke får anledning til å prøve seg i arbeidslivet. Dette er et velferdstap både for den enkelte og for samfunnet.

Samarbeidet innenfor Nordisk ministerråd er svært viktig med hensyn til å sette søkelyset på velferdsstatens oppgaver og hvordan de best og mest effektivt kan løses. Dette er noe av bakgrunnen for det nye fellesnordiske initiativet, Bærekraftig nordisk velferd, og ønsket om en forsterket kunnskapsdeling på helse- og velferdsområdet. Dette har da også nettopp vært en uttrykt intensjon i den nordiske formannskapsrammen i 2012.

Takk for oppmerksomheten.

Information

Tal nummer

2

Typ

Hovedindlæg

Person

[Espen Barth Eide](#)

Speaker role

Norges udenrigsminister

Datum

30.10.12 16:52